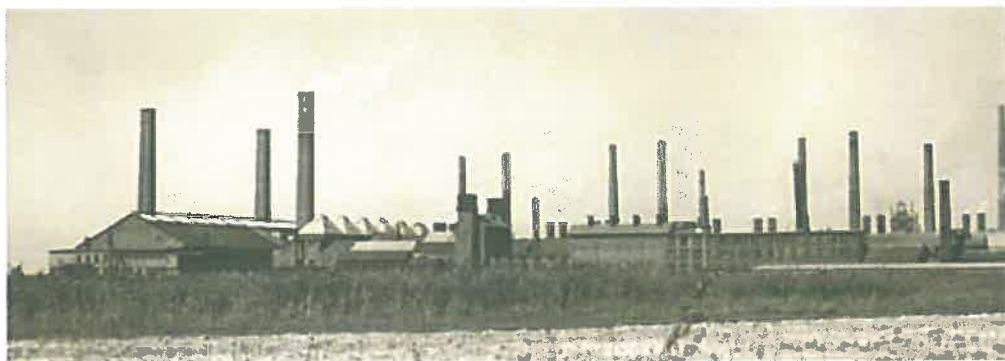


Aanzicht fabriek werkplaatsen hal 1 en retorten fabriek



Vlnr zinkovens Hal 3, hal 2 met pyramide daken, hal 1 en retorten fabriek



De fabriek gezien vanaf het kanaal vlnr de roosting en zwavelzuur fabriek achtergrond midden de zinkovens en rechts de gemengde metaalertsen

HET LABYRINT (DOOLHOF) IN DE PEEL IN DORPLEIN

Bij matige tot strenge vorst vriest ook de Peel in Dorplein dicht en als deze vorst meerdere dagen aanhoudt is het ijs dik genoeg om er te kunnen schaatsen. Tegenwoordig heeft men het altijd over de Peel, de eerste of tweede Peel of Ringselven. Voor de komst van de zinkfabrieken in 1892 was het één groot ven in de vorm van een O, vandaar de naam Ringselven. U kunt dat zien op oude kaarten, zoals er hier een is afgedrukt. Het



Stafkaart (1:25000) uit 1898.

is een geweldig groot ven, groter dan het Beuven in Someren, dat bekend staat als het grootste in Brabant. Door de zinkfabriek is meteen in het begin een dijk van zinkassen aangelegd door een gedeelte van de O-vorm van het ven om de kortst mogelijke verbinding te krijgen met de Zuid-Willemsvaart. Voor de rest bestaat het Ringselven nog bijna in zijn oorspronkelijke vorm en samen met de omgeving vormt het een van de mooiste natuurgebieden in Brabant.

Als het ijs voldoende sterk is om er op te schaatsen, heeft dit het voordeel

dat je op plaatsen kunt komen, waar je zonder ijs niet zou kunnen komen. Alhoewel je niet overal mag komen, kon en kan ik mijn nieuwsgierigheid niet altijd bedwingen als het gaat om in de natuur rond te kijken. Bij een van die tochten, al jaren geleden, viel mij ergens tussen de vennen iets wonderlijks op. En wel een kunstmatig gegraven doolhof, zoals ik het maar noem. Ik had dit vroeger bij het nemen van watermonsters voor Zink-Organon, nu Allied Signal, ook al eens gezien, maar toen had ik er niet zoveel aandacht aan geschonken. Het labyrint ligt ongeveer tussen het achterste ven (het Ringselven) en de Tweede Peel in. Als je het goed bekijkt is het een prachtig ontworpen kunstwerk. Vooral op gedetailleerde kaarten komt het zeer goed uit. Je kunt werkelijk maar op één manier in het midden van het doolhof komen. Toen ik vorig jaar nog eens een rondvlucht boven Budel maakte, vroeg ik de piloot hier over heen te vliegen op een zo gering mogelijke hoogte. Het is werkelijk een prachtig gezicht en ik besloot er eens wat over te schrijven. Alhoewel schrijven, het is meer mededelen want verder heb ik alleen maar vragen.



Luchtfoto van het labyrint.

In het terrein en ook op kaarten is duidelijk te zien dat vanaf de Havenweg (weg van de zinkfabriek naar het kanaal) een sloot is gegraven en met het uitgegraven materiaal, een dijk aangelegd naar het doolhof. Je zou kunnen zeggen dat hier gewoon turf is gestoken. Dat zal ook wel, maar er moet duidelijk van te voren een plan gemaakt zijn om het "kunstwerk" te realiseren. Volgens de kaarten en een foto uit 1930 moet het zeker al vóór 1930 zijn aangelegd. Waarschijnlijk kan niemand die nu nog leeft, zelf gezien hebben dat het gegraven werd. Alleen van horen zeggen kan men het weten. Ik had er al vele oude mensen in Dorplein op aangesproken, doch niemand wist mij te vertellen, wie dit kunstwerk heeft gemaakt en waarom. Tenslotte kwam ik terecht bij Toon Beijck. Als iemand het zou kunnen weten dan moest hij het zijn. Niet dat hij zelf kan hebben gezien dat het werd aangelegd, maar zijn oom Coop Beijck (Coop van de Hoort) en zijn opa Bert Beijck, beiden oppasser geweest in dit gebied, zouden het kunnen weten. En inderdaad Toon wist iets meer hierover.



Het labyrint in detail

Van zijn oom Coop Beijck, had hij gehoord dat dit stukje vroeger van een valkenier was geweest. De naam kende hij niet meer. Die heeft, waarschijnlijk

rond de eeuwwisseling, hier dit labyrint eigenhandig aangelegd. Hij moet volgens een vooropgezet plan gewerkt hebben. Met kruitwagens en schop heeft hij de geulen eigenhandig mansdiep uitgegraven. In het doolhof had hij een schuilhut gemaakt van plaggen. Deze is, alhoewel natuurlijk flink vervallen, nog steeds zichtbaar.

Ter plaatse moet hij zijn beroep, of was het een liefhebberij, van valkenier uitgeoefend hebben. De bedoeling was om er nadien een houten keet op te zetten, maar het schijnt dat de valkenier failliet is gegaan en zodoende (gelukkig maar) is er nooit een keet op komen staan. Het was ook de tijd dat het minder werd met de valkeniers, ze konden de kost niet meer verdienen. Verder is er niets van bekend. Of zijn er nog mensen die er meer van weten?

Het is in ieder geval een prachtig doolhof of labyrint dat vanuit natuurhistorisch belang, waard is om het te behouden. Mocht u binnenkort eens de lucht ingaan, vergeet dan vooral niet u boven het Ringselven te laten rondvliegen, zodat u dit kunstwerk kunt aanschouwen. Uit de lucht is het nu eenmaal het mooiste.

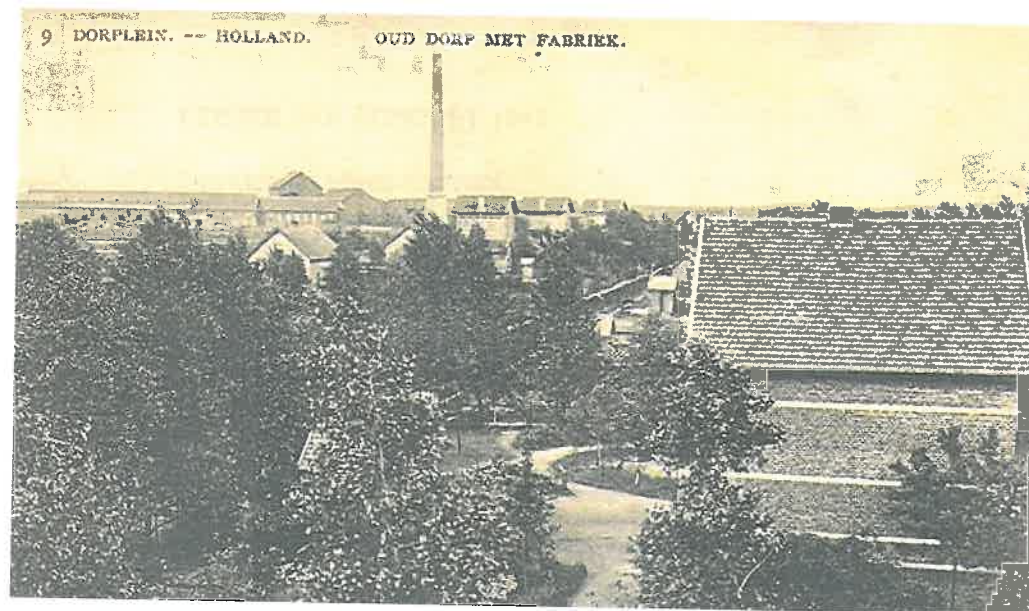
Harrie Jaspers

Bron:

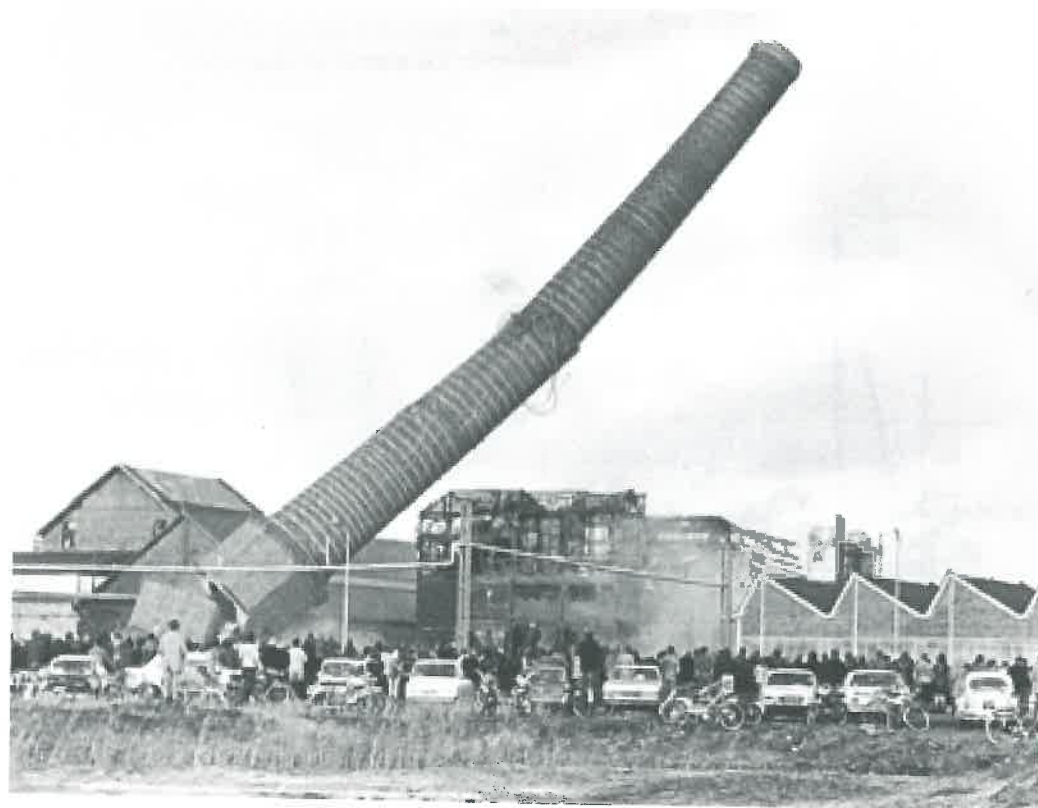
Harrie Jaspers. "Het Labyrint in de peel van Dorplein " 1999

in: **Aa-kroniek** (uitgave van Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck')

18^e jaargang 1999 nr 2 blz 89-92



Boven gezicht op de fabriek met schoorsteen cadmium fabriek van de kantine



Sloop Fabriek 1973 De reus geeft zich na de derde lading springstof gewonnen